

Vive l'humanité

Scenariusz zajęć na podstawie powieści graficznej „Biały ptak” R.J. Palacio

Czas trwania: ok. 1h

Grupa: starsza młodzież

Prowadzący: bibliotekarz / nauczyciel

Potrzebne materiały:

- wybrane plansze komiksu (w formie wydruku lub prezentacji multimedialnej);
- markery;
- kontur lecącego ptaka (na dowolnej powierzchni: brystolu, podłodze lub oknie);
- pióra wycięte z białego papieru.

Cele:

- zapoznanie uczestników z kampanią #WeRemember;
- przypomnienie historii prześladowań Żydów przed i w czasie wojny;
- kształcenie postawy niezgody na przejawy zła w jakiegokolwiek formie;
- rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia.

Przebieg:

1. *Vive l'humanité*
(dyskusja moderowana)

Spotkanie warto rozpocząć od wyjaśnienia tytułu, zaczerpniętych z komiksu słów *Vive l'humanité* – Niech żyje ludzkość. Co mogą oznaczać te słowa? Jaką historię może opowiadać „Biały ptak”? Uczestnicy dzielą się swoimi domysłami, konfrontując je z polską okładką komiksu i znaną sobie symboliką (białego ptaka – znaku wolności i pokoju; drutów kolczastych – kojarzonych z obozami koncentracyjnymi; wykorzystanego zawołania – odwołującego się do wartości i moralności).

Rozmowa ta niech stanie się wprowadzeniem do głównych problemów poruszanych przez autorkę komiksu: historii Holokaustu, pamięci i uniwersalnego pytania o dobro i zło.

Pytania pomocnicze:

- Co rzuca się w oczy na okładce „Białego ptaka”?
- Kim mogą być bohaterowie?
- Jakie znaczenie może mieć tytułowy biały ptak?
- Do jakich wartości może odwoływać się autorka w historii?

2. Ktoś, kogo znasz
(analiza fragmentów komiksu)

Prowadzący przedstawia główną oś fabularną „Białego ptaka” – nastoletni Julian (łobuz znany z książki „Cudowny chłopak”) poznaje historię swojej babci, Żydówki Sary, która podczas wojny ukrywała się w stodole szkolnego kolegi, niepełnosprawnego Julienu.

Komiks pokazuje różne formy prześladowania, a także różne reakcje postronnych świadków.

Uczestnicy, pracując w grupach, zastanawiają się nad istotą tych konfliktów i nad tym, jakie znaczenie ma sprzeciw wobec przemocy (słownej, psychicznej, fizycznej) – podstawą jest analiza wybranych plansz:

- str. 23 i 26 (ograniczenie praw Żydów i nieme przyzwolenie społeczeństwa),
- str. 34-35 (piętnowanie niepełnosprawnego chłopca i odtrącenie rówieśników),
- str. 56-57 (pozbawienie wolności dzieci i sprzeciw jednej z nauczycielek),
- str. 86-87 (pozbawienie Żydów praw i rodziny ich ukrywające).

Pytania pomocnicze:

- Jaki problem porusza autorka na planszy?
- Na czym polega konflikt?
- Który z bohaterów prezentuje właściwą postawę?
- Jak powinna / mogłaby zostać rozwiązana sytuacja? Jaka reakcja byłaby słuszna?

3. Biały ptak
(twórcza puenta)

Prowadzący podsumowuje dyskusję – brak reakcji jest niemym przyzwoleniem na zło. Sara, narratorka opowieści, doświadcza jednak nie tylko zła. Spotyka się także z przejawami dobra.

Pokazują to m.in. sceny, w których pojawia się tytułowy biały ptak, stając się symbolem wolności i życzliwości. Wspólnie z uczestnikami zastanawia się nad tym na podstawie kolejnych plansz:

- str. 20 (bliskość rodziców, niewinność dzieciństwa),
- str. 30 (wyrozumiałość nauczycielki zamiast upomnień),
- str. 90 (znaczenie wyobraźni i nadziei),
- str. 134 (przyjaźń),
- str. 189 (życzliwość),

str. 207 (walka o prawa innych).

4. #WeRemember (podsumowanie)

R.J. Palacio pokazuje, że istotą człowieczeństwa jest życzliwość wobec innych i opowiadanie się po stronie równości. Julian, bohater komiksu, w ostatniej scenie bierze udział w manifestacji o prawa uchodźców – w ramach podsumowania uczestnicy zapisują na papierowych piórkach swoje propozycje na to, w jaki sposób współcześnie zagrożone są prawa i jak oni sami mogą przyczynić się dla dobra innych (wsparcie organizacji charytatywnej, petycje, uprzejmość względem rówieśników itd.). Wypisane pióra przyklejają do przygotowanego wcześniej konturu ptaka, tworząc wizualną mapę życzliwości.

Pytania pomocnicze:

- Z jakimi przejawami zła / dyskryminacji możecie spotkać się na co dzień?
- Jak na nie reagujecie?
- Gdzie możecie szukać wsparcia w walce z tymi przejawami?
- Jakie gesty można przeciwstawić współczesnemu złu?

Na zakończenie prowadzący może przywołać koncepcję Margaret Mead, zgodnie z którą początek cywilizacji miał miejsce, gdy wyleczona została pierwsza złamana kość – dowodziło to, że ktoś zatroszczył się o ранnego towarzysza.